

ЕВРАЗИЯ ЭКОНОМИКАЛЫК БИРЛИГИНИН СОТУ

КОНСУЛЬТАТИВДИК КОРУТУНДУ

2025-жылдын 7-апрели

Минск шаары

Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Чоң коллегиясы курамында: Сотко төрагалык кылуучу Төрага А.А. Дронов, судья-баяндамачы М.Т. Кайыпов, судьялар А.М. Ажибраимова, Э.В. Айриян, Д.П. Александров, А.А. Забара, Е. Ж. Исмаилов, А.Б. Кишкембаев, Н.В. Павлова, А.Г. Тунян, сот отурумуна катчылык кылуучу Б.Мухамет уулунун катышуусунда судья-баяндамачыны угуп, иштин материалдарын изилдеп чыгып,

Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Статунун 46, 47, 50, 68, 69, 73-75, 96 жана 98-пункттарын жана Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Регламентинин 14, 72, 75 жана 85-беренелерин жетекчиликке алып,

2014-жылдын 29-майындагы Евразия экономикалык бирлиги жөнүндө келишимдин жоболорун түшүндүрүү тууралуу Беларусь Республикасынын Юстиция министрлигинин атынан келип түшкөн Беларусь Республикасынын арызы боюнча консультативдик корутунду берет.

I. Арыз берүүчүнүн суроолору

1. Беларусь Республикасынын атынан Беларусь Республикасынын Юстиция министрлиги (мындан ары – арыз берүүчү, Юстиция министрлиги), 2014-жылдын 29-майындагы Евразия экономикалык бирлиги жөнүндө Келишимдин № 2 тиркемесинде камтылган Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Статутунун 46 жана 49-пункттарынын негизинде (мындан ары тиешелүүлүгүнө жараша – Статут, Келишим, Бирлик), Евразия экономикалык бирлигинин Сотуна (мындан ары – Сот) Келишимдин жоболорун түшүндүрүү тууралуу арыз менен кайрылган.

2. Арыз берүүчү Келишимдин 86-беренесине ылайык Бирликте бирдиктүү транспорт мейкиндигин атаандаштык, ачыктык, коопсуздук, ишенимдүүлүк, жеткиликтүүлүк жана экологиялуулук принциптеринде ырааттуу жана этап-этабы менен түзүүгө, экономикалык интеграцияны камсыз кылууга багытталган координацияланган (макулдашылган) транспорт саясаты жүзөгө ашырылып жатканын белгиледи. Мындай саясаттын милдеттери, атап айтканда, транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун түзүү жана транспортто коопсуздукту камсыз кылуу болуп саналат. Бирдиктүү транспорт мейкиндигин түзүү, евразиялык транспорттук коридорлорду түзүү жана өнүктүрүү координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатынын негизги артыкчылыктары катары эсептелет.

Координацияланган (макулдашылган) транспорт саясаты жөнүндө протоколдун 10-пунктуна ылайык (Келишимге № 24 тиркеме; мындан ары – № 24 тиркеме) Бирликте аба транспортун өнүктүрүү аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы рыногун этап-этабы менен түзүү жолу менен

жүргүзүлүп жаткан координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатынын алкагында жүзөгө ашырылат. № 24 тиркеменин 11-пунктунда аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы рыногун түзүү принциптери белгиленген.

Арыз берүүчү Келишимдин XXI «Транспорт» бөлүмүнүн жана № 24 тиркемесинин жоболору менен жүргүнчүлөрдү, почтаны, жүктү жана жол жүктү ташуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда аба кемелеринин учуусуна уруксат берүү (кайра алуу) маселелери жөнгө салынбаганын белгилейт. Ошол эле учурда Бирликке мүчө мамлекеттер мүчө мамлекеттердин авиациялык компанияларынын авиациялык инфратүзүмгө чектөөсүз жетүүсүн камсыз кылышат.

Келишимдин 65-беренесинин 3-пунктунун негизинде транспорттук кызмат көрсөтүүлөр Келишимдин XXI «Транспорт» бөлүмүнүн жоболору менен жөнгө салынат. Мында Келишимдин XV «Кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды жүзөгө ашыруу» бөлүмүнүн жоболору Келишимдин «Транспорт» бөлүмүнө карама-каршы келбеген бөлүгүндө колдонулат. Келишимдин 66-беренесинин 1-пунктуна ылайык Бирликке мүчө мамлекеттер Келишим күчүнө кирген датага карата колдонулган режимге салыштырмалуу Бирликтин башка мүчө мамлекеттеринин адамдарынын кызмат көрсөтүүлөрүн сатууга, уюштурууга жана ишмердигине карата жаңы басмырлоочу чараларды киргизишпейт.

№ 24 тиркеменин 3-пунктуна ылайык аталган ишти жүзөгө ашыруу эл аралык келишимдердин алкагында кабыл алынган мүчө мамлекеттердин милдеттенмелерин эске алуу менен жүзөгө ашырылат. Мындай эл аралык келишимдерге, атап айтканда, 1944-жылдын 7-декабрындагы Эл аралык Жарандык авиация жөнүндө конвенция (мындан ары – Чикаго конвенциясы) кирет.

Чикаго конвенциясынын 4-беренесинде ар бир Келишим түзүүчү мамлекет жарандык авиацияны Конвенциянын максаттарына туура келбеген багытта колдонбоого макул экени белгиленген. Чикаго конвенциясынын 11-беренесине ылайык Конвенциянын жоболорун сактоо шартында Макулдашуучу мамлекеттин эл аралык аэронавигацияда иштеген аба кемелерин анын аймагына киргизүүгө же анын аймагынан чыгып кетүүгө, же болбосо мындай аба кемелери анын аймагынын чегинде болгон мезгилде аларды эксплуатациялоого жана навигациялоого тиешелүү мыйзамдары жана эрежелери бардык Макулдашуучу мамлекеттердин аба кемелерине алардын улутун айырмалабастан колдонулат жана мындай аба кемелери ушул мамлекеттин аймагынын чегине учуп келгенде, учуп кеткенде же болгон учурунда ушундай аба кемелери тарабынан сакталат.

Эл аралык укуктун жалпы таанылган принциптерин урматтоо Бирликтин ишинин принциби болуп саналат, ага милдеттенмелерди (*pacta sunt servanda*) милдеттүү жана ак ниет аткаруу принциби кирет, ал эл аралык милдеттенмелердин улуттук мыйзамдардан үстөмдүгүнө алып келет. Арыз берүүчү өзүнүн аба мейкиндигиндеги көз карандысыздык – мамлекет каалаган

чараларды өзүм билемдик менен кабыл ала алат дегенди билдирбейт деп эсептейт. Мындай чаралар эл аралык укуктун алкагында болуп, анын ичинде Чикаго конвенциясынын максаттарына да шайкеш келиши керек.

Арыз берүүчүнүн пикири боюнча, аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрү чөйрөсүндө Бирликтин жалпы рыногун түзүүнүн аяктабагандыгы координацияланган (макулдашылган) транспорттук саясаттын алкагында милдеттенмелердин жоктугун билдирбейт, мында транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн бирдиктүү рыногун түзүү негизги артыкчылык болуп саналат. Андан тышкары мындай жагдай Бирликтин максаттарынын жана принциптеринин маанисин, координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатын жүргүзүүнүн алкагында эл аралык уюмдун ролун күчөтөт.

3. Юстиция министрлиги төмөнкү маселелер боюнча түшүндүрмө берүүнү өтүнгөн:

1) Келишимдин XV «Кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды жүзөгө ашыруу» бөлүмүнүн ченемдери аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнө, анын ичинде Бирликке мүчө мамлекеттердин айрым чарбакер субъекттеринин ишине тыюу салууларды жана чектөөлөрдү киргизүү маселелери боюнча да колдонулабы;

2) Евразия экономикалык комиссиясы Бирликтин бир мүчө мамлекетинин аба транспорту менен ташууларды киргизүүсү менен байланышкан маселелерди кароого жана башка мамлекеттин чарба жүргүзүүчү субъекттеринин мындай тыюу салууларды (чектөөлөрдү) алып салуу боюнча милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон чечимдерди аткаруусуна тыюу салууларды (чектөөлөрдү) кабыл алууга ыйгарым укуктарга ээби;

3) Бирликке мүчө мамлекеттин авиациялык бийликтеринин белгилүү бир типтеги, мисалы, «Boeing», Бирликке башка мүчө мамлекеттин чарба жүргүзүүчү субъектинин учуусуна тыюу салуусу аба транспортунда транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун түзүү үчүн чектөө болуп саналабы?

Кайрылууда жана ага толуктоодо келтирилген маселелерди жана жүйөлөрдү эске алуу менен, ушул иштин алкагында XV «Кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды жүзөгө ашыруу» бөлүмүнүн жоболорунун өз ара катышы (65-69-беренелер) жана XXI «Транспорт» (86-87-беренелер), ошондой эле Евразия экономикалык комиссиясынын (мындан ары – Комиссия) ыйгарым укуктарын, анын ичинде аба транспортунун транспорттук кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы рыногун түзүүнү жөнгө салуу менен өз ара байланышта Бирликтин укугун жөнгө салуу изилдөөгө алынат.

4. Ишти кароого даярдоонун алкагында Статуттун 55-пунктунун негизинде жана Евразия экономикалык бирлигинин Сотунун Регламентинин 75-беренесинин тартибинде Жогорку Евразия экономикалык кеңешинин 2014-жылдын 23-декабрындагы чечими менен бекитилген мүчө

мамлекеттердин мамлекеттик органдарынын пикирлери Келишимдин XV, XXI бөлүмдөрүнүн жоболорун жана Келишимге № 16, 24 тиркемелердин жоболорун даярдоо боюнча материалдар, ошондой эле Бирликтин туруктуу иштөөчү жөнгө салуучу органы катары комиссиянын позициясы суралган.

Тиешелүү маалымат жана материалдар, анын ичинде Келишимге даярдык көрүү материалдары сотко Армения Республикасынын Юстиция Министрлиги, Беларусь Республикасынын Юстиция министрлиги, Казакстан Республикасынын Транспорт министрлиги, Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги, Россия Федерациясынын Башкы прокуратурасы, Евразия экономикалык комиссиясы тарабынан берилген.

II. Соттун корутундулары

5. Статуттун 2-пунктуна ылайык Соттун ишинин максаты Уставдын жоболоруна ылайык мүчө мамлекеттер тарабынан Келишимдин, Бирликтин алкагындагы эл аралык келишимдердин, Бирликтин үчүнчү тарап менен эл аралык келишимдеринин жана Бирликтин органдарынын чечимдеринин бир түрдүү колдонулушун камсыз кылуу болуп саналат.

Статуттун 50-пунктун жетекчиликке алып, Соттун Чоң коллегиясы сот адилеттигин жүзөгө ашырууда эл аралык укуктун жалпы таанылган принциптерин жана ченемдерин, Келишимди, Бирликтин алкагындагы эл аралык келишимдерди, Бирликтин органдарынын чечимдерин жана тескемелерин, укуктук ченем катары таанылган жалпы практиканын далили катары эл аралык салтты колдонот.

Соттун ишинин максаттарын, ошондой эле эл аралык укуктук ченемдерди түзүү жана колдонуу үчүн эл аралык соттордун чечимдеринин маанисин эске алуу менен Соттун Чоң коллегиясы мурда сот практикасында түзүлгөн, буга чейинки Соттун Коллегиясынын 2024-жылдын 23-апрелиндеги чечиминин 5.1-пунктунда көрсөтүлгөн Казакстан Республикасынын кесипкөй бухгалтерлер палатасынын жана башка жактардын арыздары боюнча укуктук позицияларды да эске аларын көрсөтөт. Ошол эле учурда ушул иш боюнча териштирүүнүн предметине карата белгилей кетсек, Сот буга чейин Келишимдин XV, XXI бөлүмдөрүнүн айрым жоболорун (Кыргыз Республикасынын Транспорт жана жол министрлигинин арызы боюнча 2017-жылдын 20-ноябрындагы консультативдик корутунду; Россия Федерациясынын Юстиция министрлигинин арызы боюнча 2020-жылдын 10-июлундагы консультативдик корутунду) жана алардын өз ара катышын түшүндүргөн.

6. 1969-жылдын 23-майындагы Эл аралык келишимдер укугу жөнүндө Вена конвенциясынын 31-беренесине ылайык эл аралык келишим анын шарттарына алардын контекстинде, ошондой эле келишимдин объектиси жана максаттары боюнча берилиши керек болгон кадимки мааниге ылайык ак ниеттүүлүк менен чечмелениши керек.

Бирликтин алкагында Келишимдин 1-беренесинин 1-пунктуна ылайык Бирликте товарлардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн, капиталдын жана эмгек

күчүнүн эркин жүрүшү, ошондой эле Келишимде жана Бирликтин алкагындагы эл аралык келишимдерде белгиленген экономиканын тармактарында координацияланган, макулдашылган же бирдиктүү саясат жүргүзүлүшү камсыз кылынат.

Келишимдин 3-беренесине ылайык Бирликтин иштешинин негизги принциптерине өз ара пайдалуу кызматташууну, тең укуктуулукту жана мүчө мамлекеттердин улуттук кызыкчылыктарын эске алууну камсыз кылуу да кирет.

Келишимдин 4-беренеси Бирликтин негизги максаттарынын бири катары Бирликтин алкагында товарлардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн, капиталдын жана эмгек ресурстарынын бирдиктүү рыногун түзүүгө умтулуусун белгилейт.

Келишимдин 5-беренесине ылайык бул максаттарга жетишүү үчүн мүчө мамлекеттер Бирликке Келишимде жана Бирликтин алкагындагы эл аралык келишимдерде белгиленген чектеринде жана көлөмүндө ыйгарым укуктарды берип, экономиканын белгилүү тармактарында ошол белгиленген чектерде жана көлөмдө координацияланган же макулдашылган саясат жүргүзүүгө милдеттенишкен. Келишимде түздөн-түз көрсөтүлбөгөн экономиканын башка тармактарында мүчө мамлекеттер ички рыноктун натыйжалуу иштешине жана Бирликке мүчө мамлекеттердин ортосундагы экономикалык байланыштарды чыңдоого өбөлгө түзгөн саясатты Бирликтин негизги принциптери жана максаттарына ылайык жүзөгө ашырууга умтулушат.

Ошону менен бирге мүчө мамлекеттер Бирлик өзүнүн функцияларын аткаруусу үчүн жагымдуу шарттарды түзүү жана анын максаттарына жетүүсүнө коркунуч жараткан чаралардан оолак болууга макулдашкан (Келишимдин 3-беренеси).

Жогоруда баяндалгандарды эске алуу менен Соттун Чоң коллегиясы Келишимдин негизги маңызын жана анын ишке ашырылышын камсыз кылуучу I бөлүмүндө (айрыкча, 1 жана 3 – 6-беренелеринде) бекитилген принциптер жана нормалар менен тыгыз өз ара байланышта турган XV жана XXI бөлүмдөрүнүн тиешелүү ченемдерин туура чечмелөө жана колдонуу зарылдыгынын маанилүүлүгүн белгилейт.

Келишимдин XV бөлүмүнүн колдонуу чөйрөсү жана анын XXI бөлүм менен өз ара байланышы тууралуу

7. Келишимдин XV «Кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды жүзөгө ашыруу» бөлүмүндө белгиленген ченемдер Бирликте кызмат көрсөтүүлөрдүн эркин жүрүшүн камсыз кылууга багытталган юридикалык кепилдиктерди түзөт. Бул – Евразия экономикалык бирлигин регионалдык экономикалык интеграциянын эл аралык уюму катары түзүүгө негиз болгон төрт негизги эркиндиктин бири.

Келишимдин XV бөлүмүнүн аракет чөйрөсүнө Кызмат көрсөтүүлөрдү сатууну либералдаштыруу маселелери, либералдаштыруунун мазмуну (66-берене), анын принциптери (67-берене), ошондой эле

либералдаштыруунун курамдык элементтери болуп эсептелген административдик кызматташтык жана транспаренттүүлүк (68 жана 69-беренелер) кирет.

Келишимдин 65-берененин 1-пунктуна ылайык XV бөлүмдүн максаты – Бирликтин алкагында кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды ишке ашыруунун эркиндигин камсыз кылуу болуп саналат. Бул эркиндик аталган бөлүмдүн шарттарына жана Кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды ишке ашыруу жөнүндө протоколго (Келишимдин № 16 тиркемеси; мындан ары – № 16 тиркеме) ылайык жүзөгө ашырылат. № 16 тиркеме мүчө мамлекеттерде бул мамилелерди жөнгө салуунун укуктук негиздерин аныктайт.

Келишимдин 65-беренесинин 2-пунктуна ылайык бөлүмдүн жоболору мүчө мамлекеттердин кызмат көрсөтүүлөрдү жеткирүү жана алуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды жүзөгө ашыруу боюнча кабыл алынган чараларына колдонулат. Ошондой эле № 16 тиркеменин 6-пунктунун 11-пунктчасына ылайык «мүчө мамлекеттин чарасы» катары мыйзамдар, ошондой эле ошол мамлекеттин органынын же кызмат адамынын кабыл алган же колдонгон кандайдыр бир чечими, аракеттери же аракетсиздиги эсептелет. Бул чаралар мамлекеттик бийликтин бардык деңгээлдеринде, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында же уюмдардын аларга мындай органдар тарабынан берилген ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууда кабыл алынган же колдонулган болушу мүмкүн.

Соттун Чоң коллегиясы Келишимдин XV бөлүмүндө көрсөтүлгөн чаралар формасы жагынан эле эмес (мыйзам актысы, чечим, кызмат адамынын же органдын аракети же аракетсиздиги), мазмуну жагынан да (тыюу салуу, чектөө, шарт, талап) ар түрдүү экенин белгилейт.

Келишимдин 65-беренесинин 2-пунктунун экинчи абзацына ылайык XV бөлүмдүн колдонуу тармагынан эки категориядагы укуктук мамилелер чыгарылган жана бул бөлүмдүн жоболору төмөнкү учурларда колдонулбайт: 1) Келишимдин XXII бөлүмү менен жөнгө салынуучу мамлекеттик (муниципалдык) сатып алууларда; 2) мамлекеттик бийликтин функцияларын аткаруу үчүн көрсөтүлгөн кызматтар жана жүзөгө ашырылган ишмердүүлүктө. Башка эч кандай өзгөчө учурлар каралган эмес.

Ошентип Келишимдин 65-беренесинин 2-пунктунун жоболорун 65-берененин 3-пункту менен өз ара байланышта талдоо жалпы эреже боюнча Келишимдин XV бөлүмү мүчө мамлекеттердин кызмат көрсөтүүлөрдү сатууга тиешеси бар бардык чараларына колдонулат деген тыянак чыгарууга мүмкүндүк берет.

8. Келишимдин XV бөлүмүнүн 65-беренесинин 3-пунктуна ылайык Келишимдин XVI «Каржы рынокторун жөнгө салуу», XIX «Табигый монополиялар», XX «Энергетика» жана XXI «Транспорт» бөлүмдөрүндө камтылган кызмат көрсөтүүлөр тиешелүү түрдө ушул бөлүмдөрдүн жоболору менен жөнгө салынат. XV бөлүмдүн жоболору көрсөтүлгөн бөлүмдөргө каршы келбеген бөлүгүндө колдонулат.

Келишимдин XXI бөлүмү менен жөнгө салынуучу транспорт кызматтарына (анын ичинде аба транспорту кызматтарына) Келишимдин XV бөлүмүнүн белгилүү бир жоболорунун колдонулушу маселесин чечүү үчүн аталган бөлүмдөрдүн тиешелүү ченемдерин салыштыруу талап кылынат.

9. Кызмат көрсөтүүлөрдү сатуудагы эркиндикти камсыз кылуу максатында Келишимдин XXI бөлүмүнүн 87-беренесинин 2-пункту мүчө мамлекеттердин транспорттук кызматтарды этабы менен либералдаштырууга умтулуусун белгилейт. Ошол эле учурда Келишимдин 87-беренесинин 1-пунктуна ылайык XXI бөлүмдүн жоболору аба транспортуна да колдонулат, бул учурда Келишимдин XVIII жана XIX бөлүмдөрүнүн жоболору, ошондой эле № 24 тиркемеде каралган өзгөчөлүктөр эске алынат.

Аба транспортуна байланыштуу айрым маселелерди жөнгө салуучу № 24 тиркеменин 10 – 11-пункттарында Бирликте аба транспортун өнүктүрүү координацияланган (макулдашылган) транспорттук саясатты жүргүзүү алкагында аба транспорту кызматтарынын жалпы рыногун этабы менен түзүү аркылуу ишке ашырылары көрсөтүлөт жана бул рынокту түзүүнүн төмөнкү принциптери белгиленет:

1) эл аралык келишимдердин жана Бирликтин укугун түзгөн актыларды жарандык авиация тармагындагы эл аралык укуктун нормаларына жана принциптерине шайкеш келтирүүнү камсыздоо;

2) жарандык авиация тармагындагы эл аралык укуктун ченемдерине жана принциптерине жараша мүчө мамлекеттердин мыйзамдарын шайкеш келтирүү;

3) калыс жана ак ниет атаандаштыкты камсыз кылуу;

4) Эл аралык жарандык авиация уюмунун (ЭЖАУ) талаптарына жана сунушталган практикасына ылайык учактар паркын жаңыртууга, аэропорттордун жер үстүндөгү инфратүзүмүн модернизациялоого жана өнүктүрүүгө шарттарды түзүү;

5) учуулар коопсуздугун жана авиациялык коопсуздукту камсыз кылуу;

6) мүчө мамлекеттердин авиациялык компанияларынын авиациялык инфратүзүмгө басмырлоосуз жетүүсүн камсыз кылуу;

7) мүчө мамлекеттердин ортосундагы аба каттамдарын кеңейтүү.

Келишимдин 67-беренесинин 1-пунктунда кызмат көрсөтүүлөрдү сатууну либералдаштырууну ишке ашыруу, анын ичинде эл аралык принциптерди жана стандарттарды эске алуу жөнүндө жоболорду эсепке алуу менен, Соттун Чоң коллегиясы Бирликтин алкагында аба транспорту кызмат көрсөтүүлөрүнүн соодасын либералдаштыруу 2003-жылдын 29-мартындагы ЭЖАУ тарабынан кабыл алынган Эл аралык аба транспорту кызматтарын либералдаштыруунун глобалдык принциптери жөнүндө Декларацияда баяндалган жоболор менен шайкеш келерин белгилейт, ага ылайык:

- жөнгө салуучу механизмдерин үзгүлтүксүз өнүктүрүүнүн максаты – эл аралык аба транспорту туруктуу, натыйжалуу жана экономикалык жактан пайдалуу түрдө, учуулар коопсуздугу жана авиациялык коопсуздук деңгээлин

төмөндөтпөстөн, ошондой эле социалдык жана эмгек стандарттарын сактоо менен өнүгүп жана өсүп турушуна шарт түзүү болуп саналат (4.1-пункт).

- мамлекеттер эл аралык аба транспорту рыногуна жетүү мүмкүнчүлүгүн, авиажүк ташуучулардын эл аралык капиталга жетүүсүн либералдаштырууну жана аларга коммерциялык ишмердүүлүктү жүзөгө ашырууда эркиндик берүүнү мүмкүн болушунча практикалык жагдайларда камсыз кылышы керек (4.5-пункт);

- мамлекеттер эл аралык авиажүк ташууларды жөнгө салуунун механизмдерин тездетилген тартипте либералдаштыруу мүмкүнчүлүгүн карап чыгышы зарыл, ошол эле учурда учуулар коопсуздугун жана авиациялык коопсуздукту жөнгө салуу жаатындагы компетенцияларынын жана көзөмөлдүн так чектери сакталууга тийиш (4.7-пункт);

- транспаренттүүлүк ички, аймактык жана эл аралык деңгээлдерде экономикалык өсүшкө, атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатууга жана каржылык туруктуулукка көмөктөшкөн маанилүү элемент болуп саналат жана либералдаштыруунун артыкчылыктарын көбөйтөт (4.8-пункт).

10. Келишимдин I бөлүмүнүн жалпы жоболору жана Келишимдин XXI бөлүмүнүн атайын жоболорундагы контекстте Келишимдин XV бөлүмүнүн жоболорун талдоо Келишимдин 65-67-беренелеринин ченемдери кызмат көрсөтүүлөрдү сатууну либералдаштыруу, чектөөлөрдү, шарттарды кабыл алуу же колдонуу бөлүгү аба транспортунун кызмат көрсөтүү чөйрөсүнө да тийиштүү деген тыянак чыгарууга мүмкүндүк берет. Мындай тыянак Жогорку Евразия экономикалык кеңешинин 2016-жылдын 26-декабрындагы № 19 чечими менен бекитилген Евразия экономикалык бирлигине мүчө мамлекеттердин координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатын ишке ашыруунун негизги багыттары жана этаптары (мындан ары – Негизги багыттар, № 19 Чечим), Негизги багыттарды ишке ашыруу боюнча иш-чаралар пландары («жол карталары»): 2018-2020-жылдарга (Евразия өкмөттөр аралык кеңешинин 2017-жылдын 14-августундагы № 2 чечими); 2021-2023-жылдарга (Евразия өкмөттөр аралык кеңешинин 2021-жылдын 20-августундагы № 15 тескемеси); 2024-2026-жылдарга (Евразия өкмөттөр аралык кеңешинин 2024-жылдын 1-октябрындагы № 15 тескемеси) менен да тастыкталат.

Соттун Чоң коллегиясы Келишимдин 66-беренесинин 1-пунктунда Келишим күчүнө кирген датага карата колдонулган режимге салыштырмалуу башка мүчө мамлекеттердин адамдарынын кызмат көрсөтүүлөрүн сатууга, аларды уюштурууга жана алардын ишине карата жаңы басмырлоочу чараларды киргизбөө боюнча Бирликке мүчө мамлекеттердин милдеттенмеси камтылганын белгилейт.

Мүчө мамлекеттердин бул милдеттенмелери ырааттуулук принцибине негизделет. Бул принциптин маңызы Келишимдин 67-беренесинин 2-пунктунун 4-пунктчасына ылайык кызмат көрсөтүүлөрдү сатууга, инвестицияларды уюштурууга, ишке ашырууга жана жүзөгө ашырууга, анын ичинде мүчө мамлекеттердин мыйзамдарын шайкеш келтирүү жана

административдик кызматташтыкка карата кандай болбосун чараларды кабыл алуу төмөнкүлөрдүн негизинде жүзөгө ашырылат:

- кызмат көрсөтүү секторлорунун жана иштин түрлөрүнүн биринде да Келишимге кол коюлган датага карата колдонулган шарттарга жана анда бекитилген шарттарга салыштырмалуу өз ара жеткиликтүүлүк шарттарынын начарлашына жол берилбестигинин;

- Жогорку Евразия экономикалык кеңеши тарабынан бекитилген № 16 тиркеменин 2-пунктун төртүнчү абзацындагы жана 15-17, 23, 26, 28, 31, 33 жана 35-пункттарындагы чектөөлөрдүн, алып коюулардын, кошумча талаптардын жана шарттардын жеке улуттук тизмектеринде каралган чектөөлөрдү, алып коюуларды, кошумча талаптарды жана шарттарды этап менен кыскартуунун.

Ошентип Келишимдин 66-беренесинин 1-пунктунун кызмат көрсөтүүлөрдү сатууга карата жоболору белгилүү бир базалык деңгээлди кепилдейт жана Келишим күчүнө кирген датага карата колдонулуп жаткан режимге салыштырмалуу шарттардын начарлашына жол бербейт. Андан тышкары Келишимдин XV бөлүмү мүчө мамлекеттердин бул чөйрөдө интеграцияны этап-этабы менен өнүктүрүүгө (Бирликтин алкагында секторлордун максималдуу санында кызмат көрсөтүүлөрдүн бирдиктүү рыногун түзүү жана анын иштешин камсыз кылуу, жеке улуттук тизмектерде каралган чектөөлөрдү, алып коюуларды, кошумча талаптарды жана шарттарды кыскартуу жолу менен) багытталган аракеттерин аныктайт.

Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун түзүүнүн бүтпөгөндүгүнүн өзү, эгерде транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашыруу бирдиктүү саясатка кирбесе да, бул этапта координацияланган (макулдашылган) саясат болуп саналса да, Келишимден келип чыккан милдеттенмелерди жана талаптарды сактабоо үчүн негиз болуп саналбайт.

Соттун Чоң коллегиясы Келишимдин XV бөлүмүнүн 66-беренесинин 1-пунктунун жоболорунда Келишимдин XXI бөлүгү менен карама-каршы келе турган ченемдер жок экендигин белгилейт.

Мындай шарттарда Соттун Чоң коллегиясы Келишимдин XV бөлүмүнүн 65-беренесинин 3-пунктунун негизинде Келишимдин XV бөлүмүнүн 66-беренесинин 1-пунктунун жоболору аба транспортунун кызмат көрсөтүү чөйрөсүнө да жайылтылат деген тыянакка келет.

Евразия экономикалык комиссиясынын ыйгарым укуктары жөнүндө

11. Келишимдин 18-беренесинин жоболоруна ылайык Комиссия Бирликтин туруктуу иштөөчү жөнгө салуучу органы болуп саналат. Комиссиянын статусу, милдеттери, курамы, функциялары, ыйгарым укуктары жана иштөө тартиби Евразия экономикалык комиссиясы жөнүндө жобо менен аныкталат (Келишимге № 1 тиркеме; мындан ары – Комиссия жөнүндө жобо).

Комиссия жөнүндө жобонун 1-пунктуна ылайык Комиссиянын негизги милдеттери Бирликтин иштөө жана өнүгүү шарттарын камсыз кылуу,

ошондой эле Бирликтин алкагында экономикалык интеграция чөйрөсүндө сунуштарды иштеп чыгуу болуп саналат.

Комиссия жөнүндө жобонун 4-пунктунда Комиссия өз ыйгарым укуктарынын чегинде Бирликтин укугуна кирген эл аралык келишимдерди ишке ашырууну камсыз кылары каралган.

Комиссия жөнүндө жобонун 3-пунктунун 14 жана 15-пунктчаларында Комиссия өз ишин Келишимде жана Бирликтин алкагындагы эл аралык келишимдерде каралган ыйгарым укуктардын чегинде, анын ичинде кызмат көрсөтүүлөрдү, транспортту жана ташууларды өз ара сатуу чөйрөсүндө жүзөгө ашыраы белгиленген.

Комиссия өзүнүн ыйгарым укуктарынын чегинде ченемдик укуктук мүнөзгө ээ жана мүчө мамлекеттер үчүн милдеттүү болгон чечимдерди, уюштуруу-тескөө мүнөзүндөгү тескемелерди жана милдеттүү мүнөзгө ээ болбогон сунуштарды кабыл алат. Комиссиянын чечимдери Бирликтин укугуна кирет жана мүчө мамлекеттердин аймактарында түздөн-түз колдонулууга жатат.

12. Келишимдин 28-беренесинин 1 жана 2-пункттарынын күчү боюнча Бирлик бирдиктүү экономикалык мейкиндикти камтыган ички рыноктун иштешин камсыз кылуу боюнча чараларды көрөт, анда товарлардын, жактардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн жана капиталдардын эркин кыймылы камсыз кылынат, бул бирдиктүү экономикалык мейкиндикти түзгөн бардык чөйрөлөрдүн жана мамилелердин Бирликтин иштешинин негизги принциптерине жана максаттарына баш ийүүсүн билдирет.

Келишимдин жоболорун, атап айтканда 28-беренени ишке ашырууну камсыз кылуу максатында Комиссия жөнүндө жобонун 43-пунктунун 4-пунктчасы менен ага Бирликтин укугуна кирген эл аралык келишимдердин жана Комиссиянын чечимдеринин аткарылышына мониторинг жүргүзүү жана контролдоо, ошондой эле аларды аткаруу зарылдыгы жөнүндө Бирликке мүчө мамлекеттерге маалымдоо боюнча ыйгарым укуктар бекитилген.

Комиссиянын мүчө мамлекеттердин координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатын ишке ашыруусуна мониторинг жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктары Келишимдин 86-беренесинин 6-пунктунда каралган. Комиссиянын аталган ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруусу өзүнө транспорттук кызмат көрсөтүүлөр рыногун либералдаштырууга, транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн, анын ичинде аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы рыногун түзүүгө байланышкан маселелерди кароону камтыйт.

Бул маселелер аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы рыногун түзүүгө багытталган мүчө мамлекеттердин аба транспорту чөйрөсүндөгү координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатын ишке ашыруунун Негизги багыттарын жана этаптарын камтыйт, алар Келишимдин 86-беренесинин 5-пунктунун негизинде № 19 Чечим менен аныкталган.

№ 19 Чечимдин 3-пунктуна ылайык Евразия өкмөттөр аралык кеңеши тарабынан 2024 – 2026-жылдарга Евразия экономикалык бирлигине мүчө

мамлекеттердин транспорт саясатынын координацияланган (макулдашылган) саясатын ишке ашыруунун Негизги багыттарын жана этаптарын ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планы («жол картасы») (мындан ары – Иш-чаралар планы) бекитилген, ага ылайык Комиссияга мүчө мамлекеттер тарабынан иш-чаралар планынын аткарылышына мониторинг жүргүзүүнү камсыз кылуу жана анын жыйынтыктары жөнүндө Евразия өкмөттөр аралык кеңешине 2027-жылдын биринчи жарым жылдыгында маалымат берүү жүктөлгөн. Ошол эле учурда иш-чаралар Планынын 6-пунктунда Комиссия жана мүчө мамлекеттер тарабынан тоскоолдуктарды аныктоо жана четтетүү, ошондой эле Бирликтин ички рыногунда алып коюуларды жана чектөөлөрдү максималдуу кыскартуу, анын ичинде автомобиль, суу, аба жана темир жол транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн тармактык рынокторунун ишине таасир этүүчү тоскоолдуктарга мониторинг жүргүзүү боюнча чараларды кабыл алуусу каралган.

Комиссия тарабынан анын ыйгарым укуктарын иш жүзүндө жүзөгө ашыруу жана ага жүктөлгөн функцияларды аткаруу максатында Комиссиянын Коллегиясы башка чаралардын катарында 2023-жылдын 28-мартындагы № 41 чечими менен Евразия экономикалык бирлигинин ички рыногунда тоскоолдуктардын квалификациясынын жана тоскоолдуктарды жана чектөөлөрдү четтетилген деп таануунун методологиясын (мындан ары – Методология) бекитти, аны менен Комиссия тарабынан аталган маселелерди кароонун тартиби аныкталды.

Комиссия тарабынан аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн ички рыногунун иштөө маселелерин кароо мүмкүндүгү Комиссиянын өзүнүн практикасы менен да тастыкталат. Алсак, Комиссия тарабынан берилген материалдардан көрүнүп тургандай, Методологияда каралган жол-жоболордун алкагында мүчө мамлекеттерден келип түшкөн кайрылууларга байланыштуу Комиссия тарабынан тиешелүү төмөнкү маселелер мурда каралган: Беларусь Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин кайрылуусу боюнча (Казакстан Республикасы «Белавия» авиакомпаниясы» ААКтын Беларусь Республикасынан Казакстан Республикасына учууларын чектегендиги жөнүндө); Беларусь Республикасынын Экономика министрлигинин кайрылуусу боюнча (мүчө мамлекеттердин аэропортторуна мүчө мамлекеттердин учактары менен учууларды аткарууга уруксат алууга бирдей шарттардын жоктугу жөнүндө); Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин кайрылуусу боюнча (Россия Федерациясынын аба мейкиндигин пайдалануучулардын аба кемелеринин учууларын аэронавигациялык тейлөө үчүн жыйымдардын ставкаларын өзгөртүү жөнүндө). Ошол эле учурда Кыргыз Республикасынын маселеси Комиссиянын Коллегиясынын 2023-жылдын 27-декабрындагы № 187 Бирликтин ички рыногунда аныкталган тоскоолдукту «чектөө» катары квалификациялоо жөнүндө чечимин кабыл алууда каралган.

Жогоруда баяндалгандарды эске алуу менен Соттун Чоң коллегиясы Комиссиянын Бирликтин алкагында экономикалык интеграция маселелерин кароо тартиби, ошондой эле Комиссияда түзүлгөн укук колдонуу практикасы бирдиктүү транспорт мейкиндигин ырааттуу жана этабы менен түзүү жолунда тоскоолдук жараткан кырдаалдарды Комиссия тарабынан кароо, мүчө мамлекеттердин ортосунда транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдү этабы менен либералдаштыруу, компетенциясынын чегинде, мүчө мамлекеттер менен координациялоодо мындай тоскоолдуктарды четтетүү боюнча тиешелүү чараларды көрүү мүмкүнчүлүгүнө жол берет деген тыянакка келет.

Мында Комиссия Келишимдин 65-беренесинин 6-пункту Бирликке мүчө мамлекетке мыйзам актысын кабыл алуу аркылуу анын коопсуздугунун маанилүү кызыкчылыктарын коргоо үчүн зарыл деп эсептеген ар кандай аракеттерди жасоого уруксат берерин эске алууга укуктуу.

Өз кезегинде Келишимдин 65-беренесинин 7-пунктунун 1-3-пунктчаларынан Бирликке мүчө мамлекеттердин чектөө чаралары төмөнкү максаттардын бирин көздөө зарылдыгынын критерийине шайкеш келүүгө тийиш экендиги келип чыгат: коомдук адеп-ахлакты коргоо же коомдук тартипти сактоо; адамдардын, жаныбарлардын же өсүмдүктөрдүн өмүрүн же ден соолугун коргоо; Келишимдин XV бөлүмүнүн жоболоруна карама-каршы келбеген мүчө мамлекеттердин мыйзамдарын, анын ичинде төмөнкүлөргө тиешелүү чараларды сактоо:

адаштыруучу жана адилетсиз практиканын же жарандык-укуктук келишимдерди сактабоонун кесепеттеринин алдын алуу;

жеке мүнөздөгү маалыматтарды иштеп чыгууда жана жайылтууда айрым жактардын жеке жашоосуна кийлигишүүдөн коргоо жана жеке турмуш жана эсептери жөнүндө маалыматтардын купуялуулугун коргоо;

коопсуздук.

Бирок Келишимдин 65-беренесинин 8-пунктунда белгиленгендей, жогоруда көрсөтүлгөн аракеттер Бирликке мүчө мамлекеттердин ортосунда өзүм билемдик же негизсиз басмырлоого же кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда, уюштурууда, ишмердүүлүктө жана инвестицияларды ишке ашырууда жашыруун чектөөлөргө алып келбөөгө тийиш.

Аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы рыногун түзүү жөнүндө

13. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун түзүү, бирдиктүү транспорттук мейкиндикти түзүү Бирликтин жана анын мүчө мамлекеттеринин артыкчылыктуу максаттары жана милдеттери болуп саналат. Келишимдин 86-беренесинин 4 жана 5-пункттарына ылайык координацияланган (макулдашылган) транспорт саясаты мүчө мамлекеттер тарабынан түзүлөт. Ошол эле учурда координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатын ишке ашыруунун Негизги багыттары жана этаптары Жогорку Евразия экономикалык кеңеши тарабынан аныкталат.

№ 19 Чечимдин 2-пунктунда Бирликке мүчө мамлекеттер тарабынан 2025-жылга чейин Бирликтин алкагында транспорттун бардык түрлөрү менен ташууларды ишке ашырууда болгон чектөөлөрдү алып салуу боюнча чараларды кабыл алуусу каралган.

№19 Чечимдин 3-пункту Комиссияга Бирликке мүчө мамлекеттер менен биргеликте Евразия өкмөттөр аралык кеңеши тарабынан ар бир 3 жылга бекитилген иш-чаралар планынын («жол картасынын») негизинде Негизги багыттарды ырааттуу, этап боюнча ишке ашырууну камсыз кылуу, мында тиешелүү 3 жылдык мезгилдин чегинен тышкары иш-чараларды киргизүү, ошондой эле транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун түзүүдө аларды ишке ашыруунун ар кандай ылдамдыгынын мүмкүндүгүн эске алуу менен мүчө мамлекеттер тарабынан ишке ашыруу тапшырылган. Аба транспорту маселелери боюнча иш-чаралар планын («жол картасын») (конкреттүү этаптарды, иш-чараларды жана мөөнөттөрдү көрсөтүү менен) иштеп чыгуу өзүнчө тапшырылган.

№ 19 Чечимдин негизинде бекитилген мүчө мамлекеттердин аба транспорту чөйрөсүндөгү координацияланган (макулдашылган) транспорттук саясатын ишке ашыруунун Негизги багыттары башкалардын арасында ишке ашыруунун төмөнкү этаптарында адилеттүү жана ак ниеттүү атаандаштыкты камсыз кылууну камтыйт:

- мүчө мамлекеттердин аэропортторунун аэронавигациялык тейлөөсүнө жана кызмат көрсөтүүлөрүнө жүргүзүлүүчү тарифтик саясатка жана колдонулуучу жөнгө салынуучу тарифтерге, ошондой эле мүчө мамлекеттердин аэропортторунун жана аэронавигациясынын кызмат көрсөтүүлөрүнө жетүү шарттарына талдоо жүргүзүү;

- аэропорттордун жана аэронавигациянын кызмат көрсөтүүлөрүндө бирдей (басмырлабаган) тарифтик шарттарды колдонуу боюнча макулдашылган мамилелерди иштеп чыгуу жана кабыл алуу;

- мүчө мамлекеттердин ортосунда үзгүлтүксүз аба ташууларын аткарууда аба катнашы жөнүндө эл аралык келишимдерге ылайык дайындалган жана ыйгарым укуктуу мүчө мамлекеттердин авиакомпаниялары үчүн бирдей эмес (басмырлоочу) шарттардын түзүлүшүнө жол бербөө, ошондой эле аба мейкиндигин пайдалангандыгы үчүн мүчө мамлекеттердин авиакомпанияларынан кошумча төлөмдөрдү алуу;

- мүчө мамлекеттердин эл аралык аэропортторуна коммерциялык эмес максаттар менен техникалык конуу укугун башка мүчө мамлекеттин авиакомпанияларына тоскоолдуксуз берүү;

- мүчө мамлекеттердин авиакомпанияларынын аэропорттордун жер үстүндөгү инфратүзүмүнө бирдей (басмырлоосуз) жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу, анын ичинде мүчө мамлекеттердин аймагында аэропорттордун жана аэронавигациянын кызмат көрсөтүүлөрү көрсөтүлгөн мүчө мамлекетке таандык авиакомпаниялар үчүн түзүлгөн шарттардан кем эмес шарттарда авиакомпанияларынын аэропорттордун жана аэронавигациянын кызмат

көрсөтүүлөрүнө жеткиликтүүлүгүн жөнгө салуу боюнча макулдашылган мамилелерди иштеп чыгуу жана кабыл алуу.

Евразия өкмөттөр аралык кеңешинин актылары («жол карталары»), № 19 Чечим сыяктуу ар кандай иш-чараларды пландаштыруу жана ишке ашыруу аркылуу транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун этабы менен түзүүнү, алардын арасында жарандык авиация тармагындагы тоскоолдуктарды аныктоо, аларды талдоо жана классификациялоо, четтетүү боюнча сунуштарды иштеп чыгууну карайт. Ошол эле учурда транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун түзүү боюнча иштин ушул багыттары жана этаптары боюнча жооптуу аткаруучу болуп Комиссия аныкталды.

Соттун талабы боюнча берилген Комиссиянын маалыматы боюнча азыркы учурда аба транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы рыногун этабы менен түзүү улантылууда. Комиссия Бирликке мүчө мамлекеттердин аба транспорту жаатында 2018-2020 жана 2021-2023-жылдарга координацияланган (макулдашылган) транспорттук саясатынын алкагында «жол карталары» иш-чараларынын планын ишке ашыруу тууралуу билдирди, алар жалпысынан 47 иш-чараны камтыйт.

Ушул иш боюнча териштирүүнүн предметин, андагы материалдарды ошондой эле Соттун компетенциясынын (Статуттун 39, 42, 46-пункттары) чектерин эске алуу менен Соттун Чоң коллегиясы ушул консультативдик корутундуда аба транспортунда транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун ырааттуу жана этап-этабы боюнча түзүүнү ишке ашыруунун деңгээлине баа берүү мүмкүн эместигин белгилейт, ошондой эле транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун түзүүнү, ички рыноктогу тоскоолдуктарды квалификациялоону, Келишимде жана № 19 Чечимде каралган ыйгарым укуктарды ишке ашырууну, Бирликке мүчө мамлекеттердин аба транспорту жагында координацияланган (макулдашылган) транспорттук саясатын ишке ашыруунун Негизги багыттары жана этаптары жөнүндө Евразия өкмөттөр аралык кеңешинин чечимдеринде жана тескемелеринде бекитилген тапшырмаларды ишке ашырууну камсыздоо боюнча Комиссиянын ишмердигин камтыйт. Ошону менен бирге Соттун Чоң коллегиясы Комиссиянын берилген компетенциясынын чегинде кабыл алган конкреттүү чечимдери, ошондой эле аракеттери (аракетсиздиги) Статуттун 39-пунктунун тартибинде Бирликтин укугуна ылайыктуулугун Сот тарабынан кароонун предмети болушу мүмкүн экенин белгилейт.

14. Баяндалгандарды эске алуу менен Соттун Чоң коллегиясы төмөнкүдөй түшүндүрмө берет:

14.1. Келишимдин XV «Кызмат көрсөтүүлөрдү сатуу, уюштуруу, ишмердүүлүк жана инвестицияларды жүзөгө ашыруу» бөлүмүнүн ченемдери Келишимдин XXI «Транспорт» бөлүмүнө карама-каршы келбеген бөлүгүндө транспорт кызматтарына карата колдонулат жана улуттуктан жогорку деңгээлде транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдү сатуунун бардык мүчө мамлекеттер үчүн жалпы шарттарын аныктайт. Келишимдин 66-беренесинин

1-пунктунда бекитилген мүчө мамлекеттердин милдеттенмелери Келишим күчүнө кирген датага карата колдонуудагы режимге салыштырганда башка мүчө мамлекеттердин жактарынын кызмат көрсөтүүлөрүн сатуусуна карата жаңы басмырлоочу чараларды киргизбөөгө аба транспортунун кызмат көрсөтүү чөйрөсүнө да жайылтылат.

14.2. Бирликтин алкагында мүчө мамлекеттердин аба каттамдарын жана аба кемелеринин учууларын жөнгө салуу мүчө мамлекеттер тарабынан эл аралык жарандык авиация чөйрөсүндөгү Чикаго конвенциясынын негизинде түзүлгөн макулдашууларга жана улуттук мыйзамдарга ылайык жүзөгө ашырылат.

Бирликтин учурдагы укугуна ылайык Комиссия өз ыйгарым укуктарынын чегинде Келишимдин жоболорун, анын ичинде Бирликтин алкагында экономикалык интеграцияны камсыз кылууга, бирдиктүү транспорт мейкиндигин ырааттуу жана этап боюнча түзүүгө багытталган координацияланган (макулдашылган) транспорт саясатын жүзөгө ашырууну караган жоболорду ишке ашырууну камсыз кылат.

Атап айтканда, Комиссияга Келишимдин аба транспорту чөйрөсүндөгү жоболорун ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктар берилген, анын ичинде:

- бул чөйрөдө бирдиктүү транспорттук мейкиндикти ырааттуу жана этабы менен түзүү, мүчө мамлекеттердин ортосунда транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдү этабы менен либералдаштыруу жолунда тоскоолдуктарды жараткан кырдаалдарды аныктоо;

- компетенциянын алкагында мүчө мамлекеттер менен координациялоодо мындай тоскоолдуктарды четтетүү боюнча чараларды көрүү.

14.3. Соттун Чоң коллегиясы консультативдик корутундуда аба транспорту чөйрөсүндө кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы рыногун ырааттуу жана этабы менен түзүүнү ишке ашыруунун даражасына баа берүү мүмкүн эместигин белгилейт.

III. Корутунду жоболор

Ушул консультативдик корутундунун көчүрмөсү арыз берүүчүгө жиберилсин.

Консультативдик корутунду Соттун расмий интернет-сайтына жайгаштырылсын.

Төрагалык кылуучу

А.А. Дронов

Судьялар

А.М. Ажибраимова

Э.В. Айриян

Д.П. Александров

А.А. Забара

Е.Ж. Исмаилов

М.Т. Кайыпов

А.Б. Кишкембаев

Н.В. Павлова

А.Г. Тунян